

Бондаренко Олексій Сергійович,
курсант 3 курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Бублик Надія Сергіївна,
старший викладач кафедри
кримінального процесу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЛЬ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Значення і роль органів прокуратури у забезпеченні законності з боку органів контролю, здійснення та дотримання правосуддя є невід’ємною для нашої держави. Особливу увагу до захисту прав та свобод людини визначає і стимулює розвиток публічної влади, її правоохоронних органів та зокрема прокуратури, в межах наближення до європейських стандартів. Дискусійним питанням на сьогодні визнається роль прокурора та його функціональні призначення на стадії досудового розслідування та в механізмі забезпечення прав та основоположних свобод людини у кримінальному провадженні.

Прокурор, у відповідності з положеннями Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) України, який здійснює свої повноваження відповідно до вимог передбачених даним Кодексом, є незалежним у своїх діях, втручання в які осіб, які не мають на це законних повноважень – категорично не допускається. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, службові та інші фізичні і юридичні особи зобов’язуються слідувати законним вимогам та безпосереднім процесуальним рішенням прокурора.

Слід зазначити, що прокурорський нагляд є однією з гарантій кримінального процесу, що сприяє забезпеченню дотримання законності органами досудового розслідування та поновленню порушених прав та свобод населення. Виходячи з цього визначення поняття прокурорського нагляду, можна визначити як саме він діє на досудовому розслідуванні.

Зміни, які відбулися у Законі України «Про прокуратуру» торкнулися всіх аспектів організації та діяльності цього органу виконавчої

влади. Найбільш суттєві зміни торкнулися функціональної спрямованості прокурорської діяльності, зокрема в тій частині, яка полягає у нагляді за додержанням законів органів досудове розслідування. Завдяки цьому і набуває актуальності питання щодо ролі прокуратури у частині виконання нею наглядової функції. [1]

Слід зауважити, що прокуратура не здійснює нагляд за кожним громадянином окремо. Вона приділяє значну увагу тільки окремим категоріям осіб, щодо яких з'являється інформація про вчинення ними протиправних дій, зокрема кримінальних правопорушень, які передбачені в Кримінальному Кодексі України, бо способів постійного нагляду за дотриманням громадянами закону – не існує.

Прокурорський нагляд за діяльністю та функціонуванням органу досудового розслідування є однією із суттєвих гарантій забезпечення законності в роботі слідчих під час досудового розслідування.

Відповідно до частини 2 статті 36 КПК України до повноважень прокурора відноситься здійснення нагляду за дотриманням законів під час проведення досудового розслідування, шляхом процесуального керівництва.[2]

Під час досудового розслідування прокурор зобов'язаний виконувати нагляд за слідчими, з метою дотримання останніми законності у прийнятті рішень під час досудового розслідування кримінального провадження. Також прокурорський нагляд полягає у забезпеченні дотримання конституційних прав усіх учасників процесу, вживанні заходів підвищення каналів комунікації між органами досудового розслідування та прокуратурою, а також вживання заходів щодо забезпечення відповідальності, у разі порушення законів слідчим та забезпеченні професійної відповідальності за порушення прав людини.

Функціональна спрямованість діяльності прокурора залежить від стадій розслідування кримінального провадження та має певні особливості. Способи і форми реалізації функцій діяльності прокурора розрізняються за специфікою та з урахуванням особливостей кожної стадії.[3]

Таким чином, відповідно до законодавства на прокурора покладені функції нагляду за додержанням законів органами, що здійснюють досудове розслідування та нагляд за додержанням законності при прийнятті судових рішень у кримінальних провадженнях, а особливо при застосуванні заходів примусового характеру та тих, що пов'язані з позбавленням волі особи.

Отже, можна зробити висновок, що прокурорський нагляд є важливою гарантією ефективного виконання завдань кримінального судочинства та захисту прав громадян. Пріоритетним завжди був нагляд за дотриманням законів слідчими підрозділами у формі процесуального керівництва. Нині актуальність прокурорського нагляду не втрачається, а набуває все більшого значення у контексті перебування системи

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

кримінальної юстиції. Існує багато суперечливих питань щодо повноважень прокурора та його ролі та місця у кримінальному судочинстві, але це не перешкоджає подальшому дослідженні та розкриттю цієї проблеми з нового ракурсу.

Прокурорський нагляд відіграє велику роль та значення при здійсненні досудового розслідування, яка забезпечується наглядовими повноваженнями. Саме він гарантує забезпечення законності при прийнятті рішень та дотриманню закону всіх учасників кримінального провадження. Завдяки діяльності прокурора, а саме яка полягає у нагляді, встановлюється процес досудового розслідування та подальше його спрямування.

Список використаних джерел:

1. Про прокуратуру: Закон України від 5 листопада 1991 року № 1697-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення 23.05.2020)
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 20.05.2020)
3. Юрчишин В. М. Прокурор як керівник досудового розслідування. *Адвокат*. 2012. № 7 (142). С. 26–30.

Бондаренко Олексій Сергійович,
курсант 3 курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Пиріг Ігор Володимирович,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОПИТУ МАЛОЛІТНІХ ТА НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ

Проведення слідчих (розшукових) дій є необхідним засобом криміналістичної тактики, що слугує вирішенню одного з важливих завдань кримінального провадження, а саме проведення швидкого,